SR

24

PLANETA OPIC

Originální název : Planet Of
The Apes, The
Země vzniku : USA, 1967
Scénář : Michael Wilson,
Rod Serling
Režie : Franklin J. Schaffner
Hrají : Charlton Heston, Roddy
McDowell, Kim Hunterová,
Linda Harrisonová, James
Whitmore aj.

Děj filmu nás zavede do roku 3978. Skupina čtyř kosmonautů letí vesmírem. Z hibernizačního spánku jsou však vzbuzeni dříve, než se předpokládalo, nouzové přistání je nevyhnutelné. Na povrch planety, kde přistáli, vystoupí jen tři - čtvrtý člen posádky, jediná žena, nepřežil hibernizaci v důsledku poruchy hibernizačního lože.

Kosmonauté se měli vrátit na Zemi, zřejmě však došlo k poruše navigace. Planeta má naštěstí dýchatelnou atmosféru; avšak ani jediná stopa po živých organizmech. Přestože po úmorné cestě pouští život nalézají, primitivní lidé - bez řeči, bez písma a větších projevů inteligence - jejich chmury z nešťastného přistání nezaženou.

Vlastně ani nemají kdy, neboť kmen, který naši tři hrdinové nalezli, je napaden - opicemi. Ty mluví, jezdí na koních, ovládají perfektně taktiku a nástroje boje - jedním slovním spojením : inteligentní bytosti. Mnoho divochů umírá, zbytek je spolu se třemi kosmonauty zajat a odvlečen do opičího sídla. Taylor, hlavní hrdina filmu, je vážně raněn na krku, jeho zbylí dva druhové skončí mnohem hůře : jeden je vypreparován a stává se součástí muzea, druhému je provedena operace mozku, která z něj udělá poslušnou lidskou trosku.

Taylor je zpočátku také považován za divocha; přispěje k tomu i fakt, že po zranění není schopen mluvit, čímž nemá možnost dokázat, že mezi divochy nepatří. Jeho zcela odlišné projevy neujdou pozornosti šimpanzí doktorce Zíře a později ani opičímu starci Zaiovi /ten je zase pro změnu orangutan/. Zaius narozdíl od Ziry pociťuje ze zjištěných skutečností spíše znepokojení než vědecký zápal. Jak se v závěru filmu dozvídáme, Zaius ví mnohem více než ostatní a Taylora se bojí jako žijícího důkazu toho, co chce zatajit.

Do Taylorova života vstoupí v zajetí dvě ženy. Divoška Nova jako budoucí družka a matka jeho dětí, dr. Zira, byť opice, jako přítelkyně a spoluspiklenec. Nový si všiml Tylor již při prvním setkání s kmenem, blíže se s ní sblížil díky pokusům, které opice chtěly provést s nimi dvěma jako s rodiči zkoumaného dítěte. Se Zirou se setká až ve vězení; Zíře byl Taylor přidělen jako objekt výzkumu, na něm si měla Zira udělat kariéru.

Taylor chce samozřejmě utéci; s postavením, které mu opice přichystaly zavřením do klece, je značně nespokojen. Samotnému se mu však útěk nepodaří - prát se umí, síly má také dost, ale protivník disponuje alespoň pětsetkrát větší početní převahou.

Operace, kterou stále znepokojenější Zaius nechce dále odkládat, se blíží. Druhý útěk zorganizují dr. Zira a její snoubenec Cornelius.

Odvezou Taylora s Novou na pobřeží, kde jsou v jeskynních prostorách prováděny archeologické práce - Cornelius se jich účastní a tedy začíná také něco tušit. Taylora sem dovede i proto, že chce od něj zvědět pravdu, kterou podle tvrzení Ziry prý zná. Taylor nalézá dětskou panenku a jeho podezření, že opičí věznitelé jsou potomky lidí, přeroste v jistotu, kterou dotvrdí i zajatý Zaius, jenž uprchlíky pronásledoval.

Taylor odjíždí s Novou. Na jednom koni se podél pobřeží vydávají vstříc jiným světům cizí planety. Osud však připraví Taylorovi další ránu : za jedním malým mysem uvidí asi 2oo metrů od břehu vztyčenou ruku a hlavu sochy Svobody. Je na Zemi !

Kdo četl stejnojmennou knihu Pierra Boullea, již jistě rozpoznal nejednu podstatnou odlišnost od filmového zpracování. Předně se děj knihy odehrává na cizí, velmi vzdálené planetě /i když se na konci knihy Taylor s Novou s svým synem na Zemi přece jen vrátí; ale jen aby zjistil, že obyvatelstvo Země se v ničem neliší od jeho dřívějších věznitelů/.

Dále : knižní opice jsou mnohem vyspělejší civilizací; jsou na prahu kosmického věku. Jen proto může Taylor jednu planetu opic opustit, aby se po dlouhém kosmickém letu dostal na druhou - na Zemi.

V jednom jsou si ale oba umělecké výtvory podobné. Oba se staly ve své formě zpracování bestsellerem či kasovním úspěchem. V případě filmu to pro producenta Arthura Jacobse /práva zfilmovat Planetu opic koupil od Pierra Boullea již v roce 1964/ bylo více než nutné; o nákladech si uděláte představu již z uvedení jednoho údaje : na laboratorní výzkum a úvodní práce, týkající se výhradně masek, padl téměř jeden milión dolarů. Proč tak vysoká suma ?

Planeta opic není filmem kosmických letů, odehrává se prakticky celá v pozemské přírodě či poměrně jednoduchých ateliérech; proto se pozornost tvůrců soustředila na co nejvěrnější a nejpřirozenější opičí výraz. Opice na plátně nesměly vyvolat výbuchy smíchu v hledišti; nesměly zkreslovat reálnost příběhu; masky neměly být těžkopádné; musely však být pevné, neboť herci-kaskadéři v nich jezdili na koních, padali z nich, rvali se; masky zároveň musely umožňovat svobodnou mimiku; neméně důležité bylo, aby masky dovolovaly jíst a pít o pauzách mezi natáčením. Při tomto všem se vyžadovala co nejkratší doba maskování. První projekty se nasazovaly šest /!/ hodin a odstraňovaly plné tři /!/ hodiny - kdy by se tedy vlastně filmovalo ?!?

Elastická, polotekutá pěnová guma vše vyřešila : maska přiléhala k hercově tváři, nebránila mu v mimice a doba líčení se zkrátila na velice přijatelnou jednu hodinu. Přesto tento časový interval šedesáti minut způsobil, aby v době natáčení scén s větším množstvím komparsistů společnost Twentieth Century - Fox zaměstnala kolem dvou set maskérů.

S velice vydařenými maskami jsme se ve filmu setkali ještě dva-

krát. Mám na mysli 2ool - Vesmírnou odyseu a novodobého Tarzana.

Pokud se týče Odysey, jsem,i po získání mnoha informací,ohledně jedné záležitosti dosti na rozpacích: do kterého filmu z dvojice Odysea a Planeta opic byly vlastně masky opic vytvořeny jako první ? Nevím, ani pořad Martina Foltýna Jak se točila Odysea mi nevnesl do mých pochyb jasno.

Masky v Tarzanovi, kterého natočil v roce 1983 anglický režisér Hugh Hudson, patřily do kvalitativně vyšší třídy. Byly udělány tak, že dovolovaly lépe rozlišovat rozdíly mezi mladými a starými opicemi, dovolovaly dokonce vyjádřit citové pohnutí /roněním slz/.

Teď jsem si uvědomil jeden velice důležitý rozdíl mezi maskami opic v Planetě a mezi maskami z filmů Odysea a Tarzan. Zatímco v Kubrickově a Hudsonově filmu jsme mohli vidět neoděné opice, vystačili tvůrci Planety s namaskováním hlavy a rukou. Vůbec ale tímto jejich odvedenou práci nezlehčuji; já jí byl přímo nadšen !

Úspěch /hlavně finanční/ plodí touhu po úspěchu dalším /pochopitelně opět i finančním/. Planeta opic netvoří výjimku. Byla natočena čtyři pokračování.

Standa Čermák

Za planetou opic

Originální název : Beyond the Planet of the Apes
Země vzniku : USA, 1970
Kamera : Milton Krasner
Scénář : Paul Dehn
Hudba : Leonard Rosenman
Masky : John Chambers
Speciální efekty : L.B. Abbott, Art Cruickshank
Režie : Ted Post
Hrají : James Franciscus, Charlton Heston, Kim Hunter, Maurice Evans, Linda Harrison, David Watson aj.

Konec jednoho z nejslavnějších /a určitě nejlepších/ SF filmů, "Planety opic", zcela jasně naznačoval, jak by mohlo vypadat a kde by se mohlo odehrávat případné pokračování. Zcela jasné byla i časová souslednost děje, pro přímé pokračování nutná.

Tvůrci splnili očekávání, přímé pokračování natočili. Ovšem zcela nepochopitelně porušili zmíněný zákon časové souslednosti. První díl se odehrává v roce 3978; tento letopočet je bez jakýchkoliv pochyb uváděn hned na začátku filmu. Díl druhý se podle slov kosmonauta Brenta /viz dále/ odehrává v roce 4955 - tedy o 977 let později ! Kosmické lodi, kterou lidé vyslali pátrat po ztracené raketě, jíž velel Taylor, se vedlo vlastně stejně : absolvovala časový skok a vrátila se na Zemi dob značně budoucích. Mohlo při tom dojít k poruše přístrojů, registrujících palubní i pozemský čas - to připouštím. Logické by ovšem v takovém případě bylo nějak tuto skutečnost postihnout, alespoň nějakým drobným obrazovým náznakem. Ne, tvůrci druhého dílu nechali své hrdiny /Taylora, Novu, Ziru, Cornelia/ zestár-

nout o 977 let; přičemž na jejich vzhledu se projevilo maximálně 977 hodin /tj. 40,71 dne/. Rád bych připustil ještě jedno řešení : že jsem se při sledování filmu - což se odehrálo asi 3x - zmýlil a špatně německému originálu i českému synchronnímu překladu rozuměl ... i když na posledních dvou číslicích - 55 - musím trvat ...

Nouzové přistání dopadlo pro loď špatně. Výsledkem je neprostá neprovozuschopnost a těžké zranění jednoho ze dvou kosmonautů. Tomu, který přežil, Brentovi, se sice druhá podaří vyprostit z trosek, ale zranění jsou příliš vážná. Ze slov, jež si mezi sebou vymění, než kosmonaut zemře, vysvitne, že úkol jejich cesty se jim již asi nepovede splnit. Taylorovu výpravu už nenajdou, neboť z těhle prokletých planety díky zcela zničené raketě neodstartují. Podle palubních údajů je teď na Zemi rok 4955; i kdyby se vrátili, nenaleznou nažívu již nikoho ze svých blízkých ...

Brent zůstal sám. Na planetě, kterou nezná, bez zásob, beze zbraně, bez naděje. Jen s holým životem. Co ho čeká ? Je na planetě život ?

Velice brzy dostává na druhou otázku odpověď. Asi 500 metrů od něj se na obzoru objeví jezdec na koni.

Divák tuší /ba přímo ví/, že Brent přistál na Zemi. Divák ví, co se na Zemi odehrává. Jezdec je vidět v protisvětle; jeho obrysy připomínají obrysy černě oděné, vlasaté, statné gorily. První konflikt je na světě ...

Brent se skryje. Kus ohořelé trubky v ruce.

Jezdec se blíží. Poznání dovolí Brentovi vyjít z úkrytu trosek kosmické lodi. Na koni se blíží žena. Nova. Oděná v kusu kůže, s vystrašeným pohledem, s odevzdaným postojem k životu. Je sama.

Bez Taylora.

Brent je značně překvapen. Neočekával, že by se tak brzy setkal na neznámé planetě s živou bytostí, natož aby doufal, že se setká s dokonalou obdobou člověka. Zasype Novu spoustou otázek.

Kdo jsi ?

Kde to jsem ?

Kde jsou další lidé ?

Nova se jen nechápavě na Brenta dívá. Nerozumí smyslu kosmonautových slov, styl a přízvuk řeči však odněkud zná. Od Taylora.

Brent zahlédne na krku Novy kožený řemínek, na němž visí kus plechu. Vypadá jako známka ... ano, je to známka, identifikační známka. Brent nález uchopí do ruky a snaží se zjistit, komu věc patřila. Nalezne jméno muže, kterého hledá - Taylora. Vysloví jej nahlas.

A zde se tým filmařů v čele se scénáristou dopustil další neodpustitelné chyby. V prvním díle Taylor žádnou kovovou známku neměl, přesvědčil jsem se o tom pozorným sledováním filmu "Planeta opic". A kdyby ji náhodou měl, určitě by ji použil v soudním procesu, který proti němu vedl Zeius. I kdyby ho to nenapadlo /o čemž si dovolím srdečně pochybovat/, musel by si jeho ozdoby krku všimnout dívka.

Zodpovědně prohlašuji : když odjížděl v závěru prvního dílu Taylor s Novou po pobřeží vstříc hrůznému poznání, žádnou identifikační známku neměl ! Tudíž ji nemohl Nově darovat !!

Nova poprvé reaguje. Mnohokrát slyšela jméno Taylor, před očima se jí objeví pohyblivý obraz muže, který směřuje ukazováčkem na svou hruď a říká : Taylor.

Brent čím dál naléhavěji žádá Novu o vysvětlení. Chce, aby ho zavedla za Taylorem. Byli by aspoň dva - nebo víc; a ve dvou se to lépe táhne !

Mozek Novy ovládne podruhé vzpomínání. Vzpomínání na poslední hodiny strávené s Taylorem. Učil ji mluvit, chápat význam jmen a jednotlivých slov. Přestože stále nerozuměla, hovořil s ní a vyprávěl jí jako své právoplatné manželce. Blížili se k Zakázané zóně. K území, za jehož hranice ještě žádný člověk ani opice nevkročili. Taylor nevěděl, co ho v zóně čeká, přesto věřil, že se mu v ní povede lépe, než mezi opicemi. Ovšem hned na kraji ho události přesvědčily o opaku. Obloha se zatáhla, země otřásala, v půdě se objevily trhliny, na obzoru několik desítek metrů vysoké plameny, na holé planině nepřekonatelná skála. Kůň se plašil, Nova šílela hrůzou, Taylor nechápal. Nic z toho, co se dělo, neuměl vysvětlit. Jedna věc mu však byla nadmíru jasná : do zóny musí sám, Nova pak bude v bezpečí jedině u Ziry. Taylor proto sesedl z koně, vzal pušku a rozloučil se s Novou. Na krk jí pověsil identifikační známku /!!!/. Vykročil vpřed. Chtěl se dostat na vrchol skály. První krok však znamenal propadnutí se do skály. Byl to jen přelud ?

Nova není schopna nic z toho, co ve svém smutném životě zažila, předat dál. Nebyl jí přírodou dán dar řeči. Má ovšem natolik inteligence, aby pochopila, že ten člověk, který vzrušeně gestikuluje a ještě vzrušeněji mluví, je přítelem jejího Taylora a nyní potřebuje pomoc. Rozhodne se odvést Brenta do opičího města.

Za Zirou.

Opičí město leží v nevelkém údolí, obklopeném ze všech stran listnatými lesy. To umožňuje Nově s Brentem přiblížit se nepozorovaně na dohled. Brent je znovu překvapen; po setkání a zkušenostech s Novou nečekal, že se na planetě setká s vyspělejší civilizací. Ještě více je však udiven, když se dostane, kryt stromy, tak blízko, že rozezná jednotlivé rysy v obličeji bytostí, které se městem pohybují. Z dálky vypadaly jako lidé, jako Nova. Ruce, nohy, hlava, jen trochu více oblečení než Nova. Větší blízkost odhaluje otřesnou skutečnost - obyvateli města jsou opice !! Před duševním traumatem ho zatím chrání fakt, že neví, že je na Zemi. Proto se brzy vzpamatuje a soustředí pozornost na nezastřešený sněmovní sál, kde právě probíhá jednání.

Kruhové hlediště, sbíhající se do středu k předsednické plošině, je rozděleno na třetiny. V každé třetině jiný druh opic : v jedné tmavě zeleně odění šimpanzi, ve druhé černé gorily, ve třetí orangutani oblečení do světlé hnědi. Rozdělení na jednotlivé sekty není způsobeno různobarevným oblečením - to je naopak důsledek. Každá ze skupin vyznává jinou filozofii : gorily chtějí vládnout, jiná rasa než opice je méněcenná; šimpanzi jsou pro mírumilovnější postup, vědeckému výzkumu jsou ochotni přinést i oběti ústupků a kompromisů; orangutani představují opičích horních deset tisíc, sám Nejvyšší - dárce Zákonů - osoba nesmlouvavě uctívaná, byl orangutan, přesto tento druh opic svým postojem kolísá mezi názorovými po-

zicemi předchozích dvou.

Na předsednické plošině sedí v křesle Zeius, současný opičí vládce, u něj stojí generál Ursus a vášnivě obhajuje učení o nadřazenosti opic - generál je pochopitelně gorila :

" Skončily doby, kdy se musíme tísnit na malém prostoru zelené oázy. Kolem je Zakázaná zóna, území, které nám může přinést bohatství, moc a bezstarostný zítřek. Proto - vzhůru do boje ! Přemůžeme všechny, kdo se nám postaví do cesty, řeči o nezničitelných silách v zóně jsou výmyslem zbabělců."

Padl návrh : vstupme do války. Ovládněme celou planetu !

Gorilí třetina nadšeně aplauduje. Orangutáni váhavě vstávají na znamení souhlasu. Šimpanzí část sněmu, v této chvíli menšina, otálí. Postupně se ale všichni zvedají a prudce se dotýkají dlaněmi rukou, nuceně tak tleskajíc vstříc boji. Jako předposlední vstane Cornelius. Nesouhlasí, přesto vstává. Po jeho levici sedí Zira. Jediná z celého sněmu sedí. Násilí se jí protiví, chce žít v podmínkách mírového výzkumu. Rozpínavou politiku nesnáší. Kdyby ji její milovaný druh Cornelius nevybídl, asi by sedět zůstala. Avšak tím by poštvala proti sobě všechen opičí svět, zahodila by šanci na šťastný budoucí život po boku Cornelia. Vrhajíc nepřátelské pohledy na Cornelia i Zira doplňuje zvednutím se rozhodnutí sněmu jít do války na jednomyslné.

Brent je značně udiven /pokolikáté už a kolikrát ještě ?/ a znechucen. I na této planetě se bytosti uchylují k urovnání sporů válečným konfliktem. A navíc jsou to inteligentní opice. Nova ho vyruší z přemýšlení. Bere Brenta za ruku a odvádí pryč. Do domu Ziry a Cornelia, jediných dvou opic, které jí nechtěly ublížit, a také neublížily.

Zira a Cornelius se vrátí domů ze zasedání značně rozrušeni. Cornelius odvahou své"ženy", která se nebojí postavit se mocným v zájmu spravedlnosti, Zira doznívajícím pocitem hněvu nad zaslepeností své rasy. K ještě většímu rozrušení samozřejmě dojde v okamžiku, kdy z druhé místnosti vejde Nova provázena Brentem.

To, že Brent mluví, už pro Ziru takovým překvapením není. Je velice podobný Taylorovi, opičí doktorce jeho původ okamžitě dojde. Brent se snaží z přístupného páru šimpanzů dostat informace o planetě, na které se nachází. Chce hlavně mapu, aby věděl, kam se vrtnout. Ovšem z neumělých geografických náčrtů není příliš moudrý.

Zira a Corneliem by oběma lidem velice rádi pomohli, ale jejich postavení ve společnosti není tak vysoké, aby mohli otevřeně odhalit svůj názor - a navíc ho pak prosazovat ! Zira proto Brentovi jen ošetří zranění na ruce, způsobené nouzovým přistáním, a dá mu oděv domorodých lidí, aby nebyl v bílé astronautické kombinéze nápadný.

Všichni čtyři se rychle rozloučí : Cornelius ulehčeně, Zira se smutkem v očích, Brent bezradně, Nova mlčky.

Dva ztroskotanci uprostřed opičího pekla nemají příliš šancí. Nedostanou se daleko. Gorily velice svědomitě plní úlohu jakési policie a rozestavují po celém dalekém okolí hlavního /a zřejmě i jediného/ města četné hlídky. Jedna z nich narazí na Brenta a Novou a zajme je. Opice odvlečou zajatce pak zpátky do města; rozhodnutí o dalším osudu lapených jim nepřináleží.

Naštěstí pro Brenta je jednou z vyvolených Zira. Ta, když zaregistruje, že Brent s Novou byli zajati, umožní jim útěk. Sama se totiž ujme zamykat zamřížovaný žebřínák, v němž jsou lidé odváženi do střediska výcviku opic-vojáků, aby zde posloužili jako živí pro-

tivníci, se kterými je možno libovolně nakládat.

Vůz projíždí podél cvičících jednotek. Brent má možnost vidět bojovou techniku civilizace této planety. Není příliš vyspělá. Děla na dřevěných kolech, nejprimitivnější střelné zbraně, umění boje jednotlivce proti jednotlivci. Vojáci si nedostatky ve výzbroji nahrazují vášní, zaslepeností a fanatickým přístupem.

Což není zase tak nepochopitelné. Zvlášť když si uvědomíme, že v dějinách Země tyto opice nejsou první "skupinou", která byla na základě velkohubých hesel o nadřazenosti rasy a slibů na získání většího území a monopolu života na planetě zfanatizována a posílána na smrt ...

Opičího vozku přemůže Brent snadno. Podaří se mu to v lese, v blízkosti města. Nedaleko odtud pak dvojici uprchlíků dohoní Žira s Corneliem; předají jí nejnutnější zásoby. Brent chce do Zakázané zóny. Povídají se o ní takové věci, že by tam snad mohl nalézt něco určitějšího, jistějšího.

Krajina pozvolna mění svůj ráz. Lesy přecházejí v travou zarostlé pláně, ztrácejí se vodní plochy, ještě dále mizí i tráva, převládne kamení a skála.

Brent si je vědom toho, že bude zřejmě pronásledován, a tak se chce nepříteli ztratit v nějaké jeskyni. A při hledání jeskyně narazí na téměř neschůdný, kolmo vedoucí tunel do země. Vezme Novu za ruku /tahle osůbka se každé nové věci bojí, všude v novém prostředí se cítí ohrožena, strach z jejích očí nemizí snad ani ve spánku/ a táhne ji za sebou. Dříve než si stačí oči zvyknout na tmu, převládne únava a Brent se s Novou schoulí do suchého kouta a okamžitě oba dva usnou.

Jak dlouho spí, není důležité. Po probuzení se pustí Brent do prohlídky podzemních prostor. Je mu jasné, že musí co nejdříve něco najít, jinak s Novou zahynou.

Brent zajde hlouběji. Na první pohled jsou zdejší prostory umělého původu. Udivený pozemšťan nemá čas přemýšlet, jak mohla zaostalá civilizace opic vytvořit něco tak náročného. Nemůže být pochyb - Brent se s Novou ocitl v podzemním tunelu, na jehož dnu jsou položeny zubem času a přírody značně poznamenané koleje. Najednou je po obou stranách kolejiště více prostoru. Nástupiště. Ale co zde jezdilo ?

Brent se roztěkaně rozhlíží. Musí zde přece být nějaké označení, název, mapa - cokoliv, z čeho lze usuzovat bližší. Ano, tamhle na stěně je nějaký nápis. Rozrušený Brent odstraní nános špíny - a polekaně couvne.

Queensboro !

Ježíšikriste, na téhl stanici jsem přece vystupoval, když jsem jezdil domů ... !

Poznání zasáhne nepřipraveného Brenta jako blesk z čistého nebe. Ocitl se na Zemi, kdesi v budoucnosti, jeho milovaní a známí už nežijí, lidstvo zklamalo, degradovalo a téměř vyhynulo. Všechno snažení je zbytečné. A bylo zbytečné !

Nova jen němě přihlíží, jak zdrcený muž klesá na kolena. Neumí utěšovat; možná by chtěla, ale neví jak. Brent se se svým zármutkem musí vyrovnat sám.

Ani teď není důležité, jak dlouho se s krutou pravdou smiřuje. Další lítost musí ustoupit existenčním problémům.

Brent začne vnímat dunivý zvuk, přicházející z hloubi do neznáma pokračujícího tunelu. To není produkt přírody. Umělý původ vyburcuje Brentovy síly. Muž chytí Novu za ruku a vydá se s ní do tmy. Ta není se zvětšující se vzdáleností od ústí tunelu tak velká, jak bychom v podzemí čekali. Tak tedy nejen zvuky, ale i osvětlení ...

Světlo sílí. Brent už vidí, odkud vychází. Asi deset metrů nad úrovní podlahy vyúsťuje do tunelu chodba kruhového průřezu. Dostat se do ní bude snadné, neboť od země k ní vede kovový žebřík.

Sotva se ho Brent dotkne, dunivý zvuk přestane. Brent překvapeně uskočí. A jakmile žebřík pustí, dunění se opět začne podzemím šířit. Perfektní zabezpečovací zařízení ! Ti, kdož jsou na konci osvětlené chodby, jsou zruční a inteligentní. Právě takovou civilizaci chce Brent najít.

Jinak je ztracen.

Přestože je na Zemi. Bojí se uvěřit, že i právě proto.

Na konci chodby se nacházejí ohromné prostory. Ozdoby stěn, ornamenty na velikánských těžkých dveřích, vedoucích neznámo kam. Uprostřed dvorany stojí fontánka. Plná vody.

Brent se skloní a počne lačně tekutinu hltat. S projevem hnusu ji vzápětí ihned vyplivne. Je zatuchlá. Pokračuje v prohlídce dvorany. Pleskot kapek o hladinu ho donutí prudce se otočit. Do fontánky z metr nad ní umístěného chrliče crčí čůrek vody. Tentokrát je Brent opatrnější. První ochutnávka ho uklidní, rychle proto zahání dvoudenní žízeň. Když se dostatečně osvěží, vybídne i Novu.

Dívka se skloní a pije přímo z fontánky.

Brent se rozhlíží.

Najednou jeho mozkem projede křeč ...

Brenta právě přepadla touha vztáhnout ruku na blízko něho skloněnou Novu. Ne za účelem pohlazení či polaskání. Za účelem - zabít. Náhle se tato myšlenka objevila v nejzazším koutu mozku a nesmírně rychle se rozletěla do center, obsahujících řídící jednotky pohybového ústrojí i svalů rukou. Myšlenka ale nebyla vlastní. Jakoby voperovaná, implantovaná, ... vsugerovaná.

Nově se v očích zračí děs a nepříjemné překvapení. Moc se nebrání. Jen útrpně čeká, kdy Brenta amok přejde. Naštěstí se tak stane dříve, než jeho prsty způsobí bezvědomí a smrt nebohé ženy. Hlas, který mu přikázal začít škrtit, utichá.

Zděšen tím, co byl donucen udělat, opírá se do ohromných dveří. Lehce se otvírají. Brent se octne v do skály vytesané ohromné kapli. Oltář tvoří dvě soustavy varhanních píšťal - a zlatavě se blyštící vysoká atomová puma. Na jednom ze spodních křidélek nese označení "alfa-omega" /řeckými písmeny/.

Kaple je prázdná. Jen proti oltáři sedí zády ke dveřím /a nyní i Brentovi/ mužská postava. Právě končí modlitbu ke svému bohu - Bombě.

Otočí se. V obličeji má normální lidské rysy. Zbytek těla nemožno z tohoto hlediska posuzovat, neboť muž má na sobě dokonale krycí volnou kombinézu, včetně rukavic a kapuce.

Brent slyší mužův hlas. Ale nevidí, že by pohyboval rty. Své myšlenky vysílá přímo do mozku příchozího. Nejsou to závažná sdělení. Spíše počáteční konverzační oťukávání, které má připravit Brenta, tedy nezvaného a podezřelého návštěvníka, na výslech před Radou.

Za Brentovými zády se otevřou dveře, kterými před chvílí vešel, a objeví se dvojice mužů. Beze slova uchopí Brenta za paže

a odvádějí ho pryč.

Na jiném místě podivného podzemního světa stojí čtyři členové Rady na obvodovém půlkruhovém schodišti velké haly. Pomocí telepatických sil vytvářený obraz jim zvěstuje, kudy je k nim přiváděn chycený divoch, určený k výslechu. Za chvíli obraz zmizí, neboť Brent už stojí za dveřmi haly. Vědou ho dovnitř. Odcházejí. Zůstává zmatený kosmonaut, považovaný podle oblečení za divocha, a čtyři podivné bytosti. Jsou to lidé ? Asi ano, ale nechovají se tak ... jak vlastně ? Vždyť oni se lidsky chovají : podezřívavě, opatrně i krutě. Aby ne, oni jsou přece potomci těch, které Brent znal ...

Podrazenost Brenta je více než očividná. Vyslýchající mu vystřelují otázky bezeslovně přímo do mozku, poměrně dost postrašený kosmonaut se snaží pokud možno ochotně odpovídat. Chce tím zastřít i malé lži, ke kterým se hodlá v případě nutnosti "snížit".

Chvíle ticha.

"Brent. A kdo jste vy ?" chce znát Brent odpověď na stejnou otázku.

Upřený pohled jednoho ze čtyř napovídá, že odpověď přichází.

"Jo, jediná realita ve vesmíru ... !?" stačí Brent reagovat a už je tu další otázka.

"Můj velitel zahynul při nouzovém přistání. Muselo dojít k nějakému časovému skoku, jinak si události předcházející nehodě nedovedu vysvětlit ... startovali jsme jako záchranná výprava ..."

Telepatický proud otazníků neustává.

"Nova ? Co to je ? Nějaká planeta ? Loď ? Neznám !" využívá Brent situace a zalhává si. Zahrává si.

Začnou se ptát všichni najednou. Brent se chytí za spánky, ohýbá se v pase. Jeho mozková kapacita nestačí zpracovat příval myšlenek, centrum lidské inteligence se brání prudkými bolestmi hlavy.

"Ne ... nechte mě, znám ji, znám ...!" ztrácí Brent svou tvář.

Otvírají se dveře, známá dvojice strážných přivádí Novu. Dívka se nechá Brentem obejmout. Jeho náruč je jediným bezpečným místem v tomhle podivném světě, plném lidí, kteří se k ní však chovají jako opice.

"Neubližujte jí, ona nic neví, je z příliš zaostalého národa ..."

"My jí neubližíme, ale ty ano", zní Brentovým vědomím. Vzápětí opět Brent pocítí nutnost stisknout Novino hrdlo ... a tlačit prsty proti sobě ... to stačí, povol ! Pozice se vyjasnily, Brent teď bude po dostatečně výmluvném varování ochotně spolupracovat.

Konečně otázka pronesená hlasem. Její obsah není důležitý.

"Vy umíte mluvit ?" odpovídá Brent s údivem a otázkou.

"Tuto primitivní formu vyjadřování jsme si uchovali pro příležitosti, kdy promlouváme ke svému bohu, k naší jediné a nejúčinnější zbrani míru ..."

"Tomu říkáte zbraň míru ? S ní zničíte nejen své nepřátele, ale i sebe. Jste prachsprostí zabijáci", rozhořčeně vybuchne Brent.

"Mýlíš se, naší jedinou obranou jsou kromě Bomby jen traumatické deprese a vyvolávané šoky. My nezabíjíme. Z tebe chceme dostat informace. Byl jsi v opičím městě ? Cos tam viděl ? Připravují se opice na válku ?"

"Opice se chystají napadnout vaše území !!" přechází Brent do útoku.

Šiky černě oděných goríl ukrajují vyprahlou skalnatou pouští metr za metrem vzdálenost mezi městem svým a městem domnělých pro-

tivníků v boji o vládu nad obyvatelným územím. Vpředu jede sebevědomý generál Ursus a Zaius, jediný orangután ve společnosti goril. Šimpanz není ve vojsku ani jediný.

Horda rozpínavých opičích vojáků dorazí k úpatí nevysokého skalnatého hřebenu. Ursus nařídí zastavit a zformovat šiky. Následuje rozkaz k útoku. Za obzorem by se totiž měl nacházet dobývaný cíl.

Útok netrvá dlouho. Před gorilami se zcela neočekávaně vztyčí hradba převysokých plamenů. Skrz ně je vidět na po stráni rozseté kůly, na nichž visí hlavou dolů gorilí vojáci. Svíjejí se neopičí bolestí nad šlehajícími oranžovými jazyky ohně.

Koně se vzpínají. Gorily couvají, chyta je beznaděj i hrůza z osudů jejich spolubojovníků. Volají na generála :

"Rozkaz ukončit trápení našich druhů !"

"Nemohu. Naše učení zakazuje opici zabít opici !" Ursus je v tomto směru neoblomný. Jinak ale neví, co má dělat. Obrátit k ústupu ? Hnát své podřízené do předem prohrané bitvy ?

Skrz vysokou plamennou oponu zahlédnou opice obrovskou sochu Nejvyššího. Z očí, uší, úst a krku mu teče krev. Zmatek v už neurovnaných řadách vojáků ještě více vzroste. K obratu o 180 stupňů chybí již jen jedna jediná kapka pověstného oleje ...

První se vzpamatuje Zaius.

Pobídne svého koně a rozjede se vstříc plamenům. Něco mu zde nehraje. Chybí sálající vedro ...

Socha se kácí. Zaius podvědomě zavře oči.

Zmizí plameny i gorilí mrtvoly. Znovu jen vyprahlá kamenná suť.

"Byla to pouze iluze. Vpřed !" volá Zaius.

Útok pokračuje.

Překonání sugescí vytvořené překážky sleduje Rada na telepaticky přenášeném obraze.

"Opičí mozky jsou příliš malé a nedokonalé, těžko se jim na delší dobu vnucují zdánlivé představy. Zbývá nám jen jediná obrana. Nechť se shromáždí všichni dospělí v kapli. Děti ať zůstanou v obydlích. Odsloužíme poslední mši našemu bohu."

Kaple je zaplněna do posledního místa. V dřevěných lavicích sedí řadoví obyvatelé podzemního světa, u kamenného stolu tři z Rady, u ovládacího panelu /pět různobarevných skleněných krystalů/ pak její čtvrtý člen, jenž bude sloužit mši, Brent s Novou sedí o samotě na kamenné lavici.

Živořící civilizace si vždy vytvoří náboženství, které jí pomáhá přežít a které ale připadá vyšším formám existence zrůdné a nesmyslné. Myšlenky učení, podřízené Bombě, nevybočují : Bomba nás stvořila, dala nám oči, abychom prohlédli, ústa, abychom ji mohli uctívat. Přišla chvíle, aby nám Bomba svým světlem ukázala cestu, zbavila nepřátel a přinesla věčnou spásu ...

Kazatel končí modlitbu zvoláním :

"Bože, dovol nám odhalit před tebou naše nejvlastnější já !"

Pokud dosud seděl Brent na lavici jako přibitý a pokud se mu nestačily hlavou honit myšlenky, jak tenhle šíleně rozjetý kolotoč smrti zastavit, pak v následujících chvílích by se v něm navíc krve nedořezal. S dořoka otevřenýma očima má totiž možnost sledovat všechny modlící se, jak si strhávají z hlav gumové masky a odhalují před svým bohem znetvořené obličeje, hlavy bez vlasů, zato s množstvím velkých všebarevných podlitin a zrůdných krevních výronů, vše coby pozůstatek jaderné války. Rázem je jasné, kam zařadit obyvatele podzemí zničeného velkoměsta : jsou to mutanti, kteří tvoří bůhvíko-

likátou generací "šťastlivců", jenž přežili jaderné peklo. Jsou dalším důkazem, že na Zemi po vypuknutí atomové války se nemohlo lidstvo ve své pravé podobě udržet ani hluboko pod povrchem ...

Opičí marš je údivem zastaven podruhé. Tentokrát se gorilám a jednomu orangutanovi naskytl pohled na poničené panoráma bývalého velkoměsta : do poloviny výškových budov sahá suť z jejich horních částí, z trosek lze vyčíst pojem domů jen proto, že si okna někde zachovala svůj pravidelný pravoúhlý tvar ...

Překvapení a úžas netrvají dlouho. S rozdělenými úkoly rozebíhají se menší i větší oddíly goril proniknout různými místy do podzemí, aby efekt náhlého a drtivého útoku byl co nejrozsáhlejší.

"Rozejděte se do svých soukromých krytů a tam vyčkejte vysvobození a mír!" končí kazatel poslední mši. S již nasazenými maskami /neboť jen před bohem Bombou smí mutant odhalit svou pravou tvář/ rozcházejí se její účastníci poslechnout pokyny člena Rady. Brenta odvádí v doprovodu dvou strážců černoch /člen Rady/ sklepními prostorami bývalého muzea kamsi hlouběji do labyrintu podzemí. Novu si odvedli strážci jiní a jinam i jinudy ...

"Teď snad mohu získat svobodu, ne ?" spíše oznamuje, než se ptá, Brent.

"Myslíte si, že vás těsně před vypuknutím války pustíme ?" zachlazujeho nesmlouvavá odpověď.

Kroky čtveřice se zastavují před prostornou celou. Její mříže tvoří ve dvou protilehlých stranách ocelové tyče se spoustou dlouhých a do prostoru cely vyčnívajících ostnů, jež mají odradit vězně od zběsilých pokusů mříže pokořit, dvě další stěny tvoří zdivo. V cele je jeden muž. Zatím stojí zády k Brentovi.

Černoch otevírá dveře a vpouští Brenta dovnitř. Ten se ani moc nevzpírá a vchází.

Muž v cele se otáčí.

Je to Taylor.

Kosmonauté se nadšeně objímají. Rychle se ovšem z radosti proberou a počnou se domáhat otevření cely.

"Jsme humánní společnost ... své nepřátele nezabíjíme ... jen je nutíme, aby se zabíjeli sami mezi sebou ..."

Černoch zavře oči a všechny své myšlenky soustředí na telepatický přenos nenávisti do mozků obou šťastně se střetnuvších obětí časových skoků. Brent a Taylor se do sebe pustí, jako kdyby vítěz souboje měl přežít. Údery a kopance jsou tvrdé a přesné, zásahy ubírají síly, pomáhají unikat životu vypouštěcími ventily z hroutících se tělesných schránek. Aby boj zkrátil, vhodí černoch otevřenými dveřmi do cely ostnatý ocelový kyj a stále se zavřenýma očima vstupuje k bojujícím mužům za mříže. Konec souboje se blíží.

Chodbou nedaleko cely vedou Novu. Slyší hluk a hlas Brenta, který na Taylora nenávistně volá jeho jménem. Do té doby flegmatická divoška se doprovodu vytrhne a běží za hlasem Brenta i za hlasem svého srdce. Nedaleko otevřených dveří se zastaví s hrůzou v najednou vnímavých očích. Vloží veškeré zoufalství svého bídného života do dosud nepoužitého hlasového ústrojí a zakřičí jméno svého druha :

"Taylore !"

Černoch otevře oči a ohlédne se po Nově.

Mozek Taylora přestane být ovládán, Taylor se udiveně a překvapeně otáčí také.

Brent, též znovu volný a svéprávný, koná. Udeří černocha, který zaváhal a ztratil koncentraci, kyjem, zasažený zavrávorá a napřímí se

se na mříž. Brent ho dorazí otevřením dveří do krajní polohy, polohy dokořán.

Nova vběhne do cely. Obejme se s Taylorem.

Černoch sklouzne ze zavírajících se dveří a udělí jim tím větší rychlost. Dveře se zaklapnou. Těsně před smrtí si černoch strhne masku. Přišla chvíle odhalit se před bohem ...

Ke třem nešťastnou náhodou i nadále zavřeným lidem dolehnou zvuky výstřelů. Opice již pronikly do prostor, obývaných mutanty, a počaly je likvidovat za pomoci automatických pušek, svých nejdokonalejších zbraní. Telepatie je proti kulkám bezmocná. Opice tudíž poměrně rychle získávají rozhodující převahu ...

Brent seznamuje Taylora, jak nesmyslného boha mutanti uctívají.

"Jaké označení nese Bomba ?"

"Žádné číslo jsem neviděl. Jen na jednom z křídélek je ... tuším, že alfa a ještě ..."

"Omega", doplní Brenta Taylor.

"Jak to víš ?" ještě ztěžka dýchaje ptá se Brent.

"Je to bomba totálního zničení, nejhorší pozůstatek temného dvacátého století. Nevědí, co dělají. Výbuch téhle pumy rozmetá nejen opice, ale i je samotné, jejich svět, celou planetu."

Další úsilí dvou ztroskotaných kosmonautů se tedy ubere nejen směrem k vlastní svobodě ale i k překažení odpálení alfy-omegy.

Kyjem se podaří vylomit dveře cely. Trojice je relativně svobodná. Mutanti jí přestali být nebezpeční, což poznala podle toho, že chodbami kolem cely probíhali čím dál tím častěji a suverénněji gorilí vojáci. Což mělo jednu výhodu : telepatii vystřídaly pušky a těm se lze účinně bránit.

Bránit se, bohužel, dovedou ale jen muži - většinou. A když je žena navíc neobratnou divoškou s notnou dávkou smůly, není divu, že první střela jí způsobí smrtelné zranění.

Taylorovi se objeví v očích slzy. Jeho vztah k Nově byl zosobněním pocitu lítosti nad osudem jeho potomků. Pocit přerostl v lásku, Taylor se ocitl v postavení člověka, který je ochoten za takovýto cit položit i život.

Cesta dvou lidí, ztracených ve světě mladším o dva tisíce let než ten, ve kterém se narodili, končí v kapli. Před nějakou tou hodinou byla plná mutantů, chorobně uctívajících Bombu. Nyní se zde hemží desítky goril, které vyprovokovány generálem vzaly alfu-omegu útokem a pokládají ji ze svislé polohy do vodorovné. Ursus nedbá Zatových rad, aby řádění podřízených zastavil, nedbá varování na sebezničení, nedbá rad orangutana, jenž ví o jaderných zbraních své.

Bomba je ve stavu pohotovosti. Stačí zmáčknout jeden jediný krystal - ten červený - a nastane exploze. Nebo alfa-omega vybuchne, když si s ní opice trochu "pohrají". To je jasné i Taylorovi a Brentovi, a proto se rozhodnou podniknout pokus na zastavení vzniklého šílenství. Rozdělí se. Taylor zůstane s kyjem na jedné straně kaple, Brent s ukořistěnou puškou přeběhá na stranu druhou.

Jasný plán nemají.

Mnoho šancí také ne.

Hned, jak Ursus zpozoruje na kamenném ochozu ze sloupem Taylora, se ukáže, že nemají šanci vůbec žádnou.

Několik pohotově vyslaných střel zasáhne Taylora do hrudníku. Kosmonaut padá z ochozu dolů a zůstává nehybně ležet.

Brent neváhá a odplatí generálovi stejnou mincí. Gorila klesá k zemi bez známek života. Řadoví vojáci, rozběsněni smrtí svého velitele, začnou na Brenta zle dotírat. Prvního odvážlivce Brent zneškodní, druhého také, i třetího, čtvrtého ... ale goril jsou mraky, Brent proto zákonitě umírá na přesilu.

Taylor se z posledních sil zvedne na levé ruce, pravou si drží zasaženou oblast blízko srdce. Nedaleko něho stojí Zaius. Navzájem se poznají. Zaius pochopí, že Taylor představuje jeho osud. Smířen s nadcházejícím koncem hledí na umírajícího muže, který klade ruku na krystal a zatlačuje ho do roviny s těmi, které připravily Bombu k odpálení.

"Táhněte k čertu," znějí poslední slova Taylora, který se ve zlomku vteřiny rozhodl raději zničit Zemi, než aby na ní nadále vládly opice.

Ze slunečního systému, nalézajícího se kdesi ve vesmíru, zmizela vlivem všeničící exploze jedna z jeho devíti planet. Ta modrá.

Stanislav Čermák

ÚTĚK Z PLANETY OPIC

Originální název : Escape From the Planet Of the Apes
USA, 1971
Kamera : Joseph Biroc
Scénář : Arthur P. Jacobs
Režie : Don Taylor
Hrají : Roddy McDowell, Kim Hunterová, Bradford Dillman aj.

Poslední bod parconovského programu. Největší překvapení. Podle slov pořadatelů film zajištěn až v první den konání Parcon-u ...

Přistání proběhlo bez problémů. Vrtulník nešel přistávací modul v místech, kde ho najít měl, vytažení na nedaleký břeh netrvalo dlouho. Z útrob vycházejí tři americtí kosmonauté ve skafandrech své země. Tedy nic neobvyklého. Až ... až na to, že se kosmická loď vrátila dva roky po svém startu, což je podle plánu vzato příliš brzy, a že po sundání tmavých, směrem dovnitř neprůhledných, přileb stojí před užaslým uvítacím výborem, sestaveným výhradně z příslušníků armády, tři opice !!

Pro ty, kdo viděli první díl, jsou to dva staří známí - dr. Zira s manželem, dr. Corneliem, a jeden neznámý šimpanz, dr. Majlo. Vojenský uvítací výbor se na opice ale nedívá jako na staré známé a odvezе tři návštěvníky z kosmu do losangeleské ZOO. Šimpanzi jsou považováni za vyslance mimozemské civilizace, ať za vyslance opravdové a reprezentativní či za pokusné objekty. Jako k takovým je k nim v ZOO i přistupováno. Zavřeni v kleci v sousedství ohromné gorily očekávají další události.

Divák ví, že šimpanzi jsou inteligentní bytostí, potomci lidí, z druhého dílu /to vědí ti šťastnější/ ví také, že se tomuto triu podařilo uniknout ze Země těsně před jejím zničením ve 4. tisíciletí, a proto ho ani moc nepřekvapí, když opice začnou mluvit a dohadovat se mezi sebou, co se vlastně stalo.

Podle stupně inteligence gorily v těsně sousedící kleci poznají, že se ocitli v době, kdy opice ještě nemluví a nejeví známky vyšší inteligence. Dr. Majlo pak svým druhům vysvětlí, že v raketě prodělali časový skok zpět o dvě tisíciletí. Další plány a dedukce není však schopen ani nastínit, neboť nejdříve je vyruší testovací komise a po jejím odchodu se neopatrně přiblíží k mříži, za níž je nebezpečná gorila, která dr. Majla i přes mřížovanou překážku udusí.

Testovací komise jsou dva odborníci - dr. Louis Davis s kolegyní, nazývanou Stevie. Na židli před Louise suverénně usedne Zira a primi-

tivní testy s barevnými tělesy či s banánem zvládne bravurně; dává zároveň najevo, že pohrdá s takovým podceňováním, jakým je lidé zahrnuli / tato scéna patří k nejlepším z celého filmu/. Louis a Stevie poznávají, že před nimi jsou mluvící inteligentní bytosti. To změní i přístup k nim. Okamžitě jsou vyvedeni z klece, je s nimi zacházeno s mnohem většími ohledy.

Je svolána mimořádná komise, která má posoudit vzniklou situaci a vyvodit z ní patřičné závěry pro další postup. Zpočátku i členové komise přes odborné reference jednají s manželskou dvojicí nadřazeně a s notnou dávkou podceňování. Jakmile se ale ukáže /pochopitelně, že za asistence televizních kamer - v Americe to ani jinak nejde/, že opice mluví /a navíc anglicky/, smějí se, vtipně reagují - prostě disponují inteligencí na úrovni lidské, zvýší se zájem, otázky nabudou na aktuálnosti a získají smysl. Znáte Taylora ? Otázka logická, když přiletěli jeho lodí. Šimpanzi ho samozřejmě znají, ale odpověď zní - ne. První lež.

Po skončení oficiálních rozhovorů šimpanzi zůstanou o samotě se svými dvěma přáteli. Zira se přiznává, že Taylora znají. Přicházejí totiž z budoucnosti Země, nikoliv z jiné planety, nikoliv ze současného běhu událostí.

Tisková improvizovaná konference způsobí hotovou senzaci. Zira a Cornelius se stanou velice populárními osobnostmi. Jsou ubytováni v nejlepším hotelu, fotografováni, filmováni, oblékáni jako normální lidé. Poznávají věci charakteristické pro dvacáté století - alkohol, muzeum, publicitu apod.

Ideální stav nemůže pochopitelně trvat dlouho. Lidi zajímá, co se bude dít v budoucnosti. Zpráva o zničení Země odpovědná místa šokuje. Zjistí se další, pro lidi mnohem horší fakta. V době zničení jsou lidé a opice v opačném postavení než dnes, opice rozhodují o dalším vývoji, lidé jen doslova a dopísmene němě přihlížejí. Přihlížejí, jak opice, stejně jako jejich předkové před válkou,nejsou jednotné; zatímco šimpanzi jsou pacifisté, gorily a orangutáni chtějí válku ...

Další interpretace obsahu je velice složitá. Film byl promítán v německé verzi a bez překladu, pochopení pravého smyslu rychlých a dlouhých dialogů bylo tedy těžké, ne-li přímo nemožné. Zachycené útržky jsme mezi sebou mnohokrát a důkladně probírali; výsledek našich názorových výměn vám předložím. Ale spíše by tento film z právě nastíněných důvodů měl patřit do rubriky "bez záruky".

Kritického bodu situace dosáhne v okamžiku, kdy Zira pod vlivem opojného šampaňského sdělí přidělenci k naší dvojici uvedená krutá fak-

ta. Vztahy lidí z dvacátého století k opicím z budoucnosti se opět obrací o 180 stupňů. Věrni zůstanou jen Louis a Stevie. Ti však nemají k Ziře a Corneliovi přístup - ti jsou zavřeni v jakémsi vojenském táboře, a tak vlastně jen běhu událostí přihlížejí.

Se šimpanzi jedná jeden z poradců amerického prezidenta, dr. Laurent, muž, který zastává velice radikální stanovisko změnit budoucí běh událostí.

Aby Laurent ze Ziry dostal další podrobnosti z budoucnosti i z jejího výzkumu v oblasti anatomie lidí, neštítí se sáhnout po droze pravdy. Povolá dokonce Louise, aby ji Ziře píchl on a svou přítomností dokázal bezpečnost a nezávadnost jejího použití. Stane se. Zira omámena pravdivě odpovídá na pokládané otázky : zabývala se anatomií lidí, snažila se odstranit předsudky některých vědců, že opice se nemohla vyvinout z člověka, operativními zákroky se se svým týmem pokoušela "voperovat" lidem centra řeči, přiznala, že opice lovily lidi pro zábavu aj.

Zířina výpověď šimpanzům jen přitíží. Laurent přechází do otevřených názorů likvidace opic i jejich případných potomků.

Zira se mezitím svěřuje Corneliovi, že nejpozději do týdne porodí potomka. Cornelius neváhá ani okamžik. Jakmile jim př inesou první jídlo, omráčí obsluhu a s pomocí lehkomyslných strážců prchne se Zirou z tábora. Jejich útěk je však brzy odhalen, je vyhlášeno pátrání.

K táboru přijíždí i Stevie. Cornelius ji zastaví a naléhavě žádá o pomoc a o nevyzrazení. Stevie souhlasí; naštěstí vše kryje rouška tmavé noci. Za přispění Louise zaveze Stevie nastávající rodiče ke známému do jednoho z mnoha okolních cirkusů. Tam také Zira porodí.

V následujících scénách je velká symbolika, neboť nad místy, kde leží Zira se svým mládětem /jsem na rozpacích, zda psát dítě, mládě či potomek/, je klec, kde právě šimpanzí cvičená matka porodila také jedno mládě. Jedna opičí matka v kleci, druhá na svobodě ... Která vlastně ?

Horlivý Laurent organizuje zběsilé pátrání. Přestože ho prezident důrazně upozorní, že chce šimpanze živé /zde si uvědomuji, že vlastně lidé museli vědět o Zířině jiném stavu; ale kdy se to dozvěděli a jak, to opravdu nevím/, Laurent je rozhodnut použít všech prostředků. Kam mohli utéci ? Všechny pátrací akce končí krachem. Kam ? No, jasně, ke svým ! Prohledejte všechny cirkusy a ZOO !!

Louis varuje Ziru a Cornelia. Musí pryč ! Zira váhá. Co s mládětem ? Vzít ho s sebou nebo nechat u dobrého člověka, který se jí svěří, že šimpanze má raději než lidi a který dá jejímu mláděti drahý medailónek po matce ? Navíc jim dočasný pečovatel navrhuje, aby za ním přijeli

za měsíc na Floridu, kde je bezpečně ukryje. Teď to ale bohužel nejde.

Louis a Stevie vybaví trojici na cestu potřebným proviantem, dají jim i jednu pistoli. Následuje stručný popis cesty i místa, kde se sejdou - na pobřeží v přístavu.

Cesta je namáhavá. Mládě je těžké, Zira proto u jednoho těžního zařízení ropné rafinérie ukryje tašku s věcmi, která je pro ni velkou přítěží.

Pronásledovatelé jsou na tašku pochopitelně dálníky upozorněni. Osa útěku je tím pádem prozrazena. Laurentovi dojde, že uprchlíci směřují do přístavu; ozbrojen se za nimi vydává.

Cornelius ukryje Ziru a Mládě v podpalubí jedné staré lodě a jde vyhlížet Louise, se kterým se zde mají sejít. Laurent Cornelia zahlédne dalekohledem - je u cíle ! Také helikoptéra, pátrající v okolí po uprchlících, Cornelia zahlédne a posádka přivolá na místo posily.

Na místo blížící se neodvratné tragédie jede i Louis se Stevie. Přijdou však pozdě. Již mohou jen sledovat, jak Laurent zastřelí mládě a těžce zraní Ziru, jak Cornelius zastřelí Laurenta a Cornelia zase vojáci na břehu. Zraněná Zira z posledních sil hodí zakrvavený balíček s mrtvým mládětem do vody a zemře po boku svého manžela.

Jediní Louis a Stevie jsou otřeseni.

Na Floridě budují cirkusáci šapitó; v jedné z pojízdných klecí je sleduje i malé šimpanzí mládě. Zvuky, které vydává, vzdáleně připomínají dětské "máma" - přesně, jak ho to učila Zira ve chvilkách společného krátkého štěstí. Na krku se mláděti leskne medailónek. Zira přece jen své mládě vyměnila a zanechala je u dobrých lidí v naději, že se k němu vrátí...

Nebudu film kritizovat ani chválit; už dost na tom, že jsem zřejmě neinterpretoval děj nejpřesněji. Jedno si však neodpustím. Maskér John Chambers odvedl dobrou práci. Nejen proto, že masky byly skvělé, ale já jsem hned, aniž by se šimpanzi představili, poznal, že je to Zira a Cornelius ! A to mezi natáčením prvního a druhého /resp. třetího/ dílu uplynuly tři /resp. čtyři/ roky.

SVĚTELNÉ ROKY - Filmově-reportážní magazín pro problematiku SP. Vydává Scifia of C.A.P. & company KSPVTU v nakladatelství Bellatrix.Výhradně pro soukromou potřebu odběratelů. Číslo bylo dáno do tisku 16.11.1989 (obálka, text 11/89). ZDARMA. Vyšlo na podzim 1989. Náklad 11 výtisků.

© KSP 1989

NEVÁHEJTE!

DLOUHO K SEHNÁNÍ NEBUDE!

Super Extra

SR

25

HISTORIE PLANETY ORIC!